

Wprowadzenie

Program *Edytor wzorów* służy do edycji **wzorów matematycznych** w sposób “wizualny”, charakterystyczny dla systemu Windows. Potrafi on przy tym zapisywać wzory w sposób zrozumiały dla systemu **LaTeX**. Aby zapoznać się z podstawowymi możliwościami programu *Edytor wzorów* i poznać kolejne etapy tworzenia wzoru, aż do jego wyświetlenia lub wydrukowania w systemie LaTeX naciśnij

Podstawy

Aby zacząć pracę z *Edytorem wzorów* należy zapoznać się z następującymi informacjami:

- czym się różni Edytor wzorów od systemu LaTeX?
- jak wygląda okienko podczas pracy?
- co to jest wzorzec?
- co to jest pole tekstowe?
- jak uzyskać symbole i litery greckie?
- jak utworzyć wzór?
- jak poruszać się kursorem?
- jak zaznaczyć fragment wzoru?
- jak kopiować, wycinać, wklejać i usuwać fragmenty wzoru?
- jak otworzyć, zapisać i zapisać jako wzór?

Pomocne w pracy z *Edytorem wzorów* mogą być informacje na temat:

- Kreatora wzoru
- wielopoziomowego cofania i ponawiania
- zmiany skali podglądu
- skrótów klawiszowych
- zapisywania wzoru w postaci grafiki
- zgodności ze standardem LaTeX

Jeśli chcesz dowiedzieć się więcej, przejdź do przykładu lub szczegółowego opisu opcji w spisie treści.

Tworzenie wzoru

Wzór w *Edytorze wzorów* składa się ze wzorców oraz pól tekstowych. Zaleca się, aby w pierwszej kolejności zaprojektować strukturę wzoru korzystając ze wzorców, a następnie wypełnić pola tekstowe. Dodatkowo dostępne są specjalne symbole matematyczne oraz litery greckie, które są podobne do pól tekstowych, z tym że nie można ich edytować. Specjalnie wyodrębniono wzorce pozwalające uzyskać daszki, tyldy i inne ozdobniki, którymi wyróżnia się litery we wzorach matematycznych. Wszystkie wzorce i symbole są dostępne z czterech palet, czyli specjalnych pasków narzędzi.

Tworzenie wzoru przebiega w następujących etapach:

- wstawianie wzorców
- wypełnianie pól tekstowych
- wstawianie symboli i liter greckich
- poprawki

Można również skorzystać z Kreatora wzorów

Aby sprawnie wprowadzać wzory, trzeba znać sposoby zaznaczania i edycji części wzoru oraz zasady poruszania się kursorem.

Pasek narzędzi

Pasek narzędzi zawiera przyciski, za pomocą których można wykonać różne czynności. Kliknij przycisk na rysunku poniżej, aby się dowiedzieć, do czego służy:

Pasek narzędzi można schować, aby zwiększyć obszar poła roboczego. Do schowania/pokazania paska służy opcja *Pasek narzędzi* z menu widok.

rozpoczyna pracę nad nowym wzorem

otwiera wzór zapisany na dysku

zapisuje wzór na dysku

zapisuje wzór na dysku pod nową nazwą

drukuje wzór

wywołuje konfigurację drukarki

kończy pracę z *Edytorem wzorów*

wycina zaznaczoną część wzoru do schowka

kopiuje zaznaczoną część wzoru do schowka

czyści zaznaczoną część wzoru

wkleja zawartość schowka za zaznaczonym fragmentem wzoru

cofa czynność (*Edytor wzorów* pozwala na cofanie wielopoziomowe)

ponawia cofniętą czynność (*Edytor wzorów* pozwala na ponawianie wielopoziomowe)

pokazuje/ukrywa paletę ze wzorcami

pokazuje/ukrywa paletę z alfabetem greckim

pokazuje/ukrywa paletę z symbolami matematycznymi

pokazuje/ukrywa paletę z daszkami, tyldami i innymi ozdobnikami liter

zmienia tekst w polu tekstowym z kursywy na zwykły i na odwrót

wywołuje spis treści pomocy

wywołuje indeks systemu pomocy

wywołuje opis systemu pomocy

podaje wersję *Edytora wzorów*

Edytor wzorów a LaTeX

Edytor wzorów pozwala wizualnie tworzyć wzory matematyczne, które mogą być wstawiane do tekstowych dokumentów systemu LaTeX. Daje to połączenie łatwości obsługi charakterystycznej dla programów środowiska Windows z uznanym standardem opisu dokumentów matematycznych. Główną różnicą między *Edytorem wzorów* a LaTeX jest możliwość interaktywnej edycji i natychmiastowa wizualizacja wzoru, bez konieczności kompilacji. Ponadto *Edytor wzorów* dysponuje Kreatorem wzoru, który umożliwia wklejenie jednego z kilkudziesięciu gotowych przykładów.

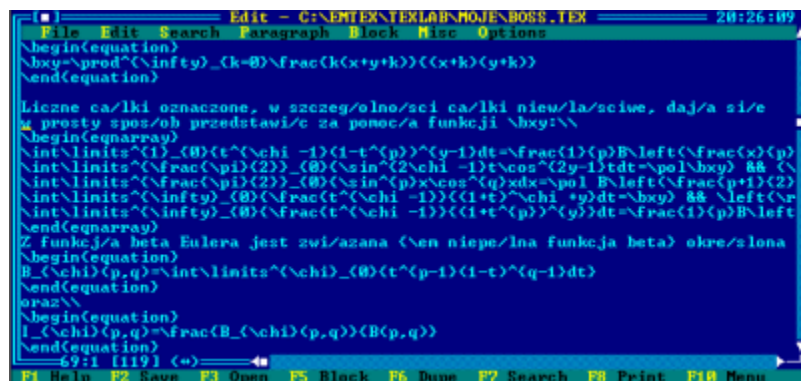
Aby wstawić wzór opracowany za pomocą *Edytora wzorów* do dokumentu LaTeX:

- przygotuj wzór
- zapisz wzór lub skopiuj go do schowka
- wstaw do dokumentu w LaTeX odwołanie do pliku na dysku lub bezpośrednio zawartość schowka **>>**
- uzupełnij dokument w LaTeX o wywołania pliku makr *Edytora wzorów*

W programie *Edytor wzorów* można również skopiować wzór do schowka jako grafikę.

Poniższe rysunki ilustrują różnice między komfortem pracy w obu systemach:

LaTeX

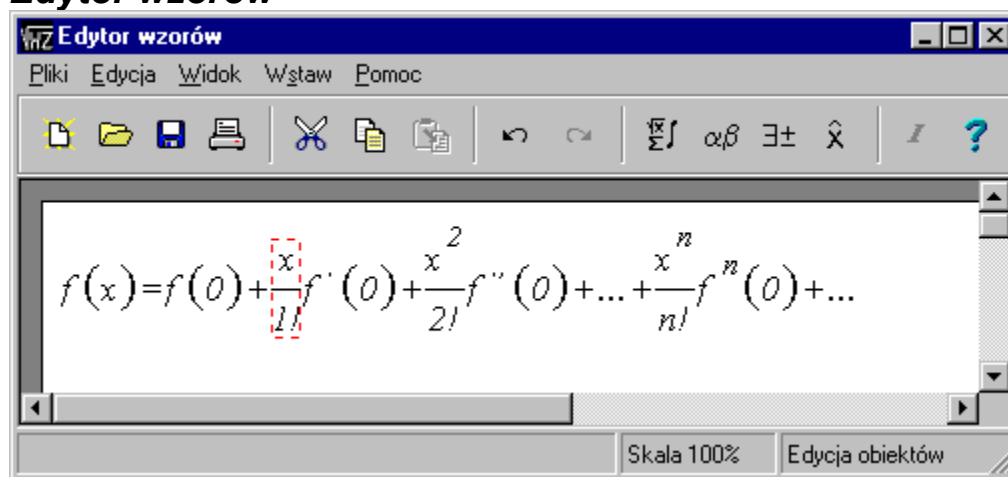


```
File Edit Search Paragraph Block Misc Options
\begin{equation}
\backslash\prod^{\infty}_{k=0}\frac{k(x+y+k)}{(x+k)(y+k)}
\end{equation}

Liczne ca/ki oznaczone, w szczeg/olno/sci ca/ki niew/la/sciwe, daj/a si/e
w prosty spos/ob przedstawi/c za pomoc/a funkcji \bxy:\backslash
\begin{eqnarray}
\int\limits^{(1)}_{(0)}(t^{\chi-1})(1-t^p)^{q-1}dt=\frac{(1)}{p}\backslashleft(\frac{x}{p})
\int\limits^{\frac{\pi}{2}}_{(0)}(\sin^{\chi-1}t)\cos^{2y-1}tdt=\backslash\frac{1}{2}\backslash\frac{\Gamma(\chi)}{\Gamma(\chi+1)}
\int\limits^{\infty}_{(0)}\frac{\pi^{(2)}}{\Gamma(\chi)}x^{\chi-1}\cos^q(x)\backslashleft(\frac{p+1}{2})
\int\limits^{\infty}_{(0)}\frac{\Gamma(\chi-1)}{\Gamma(\chi)}(1+t)^{\chi-1}dt=\backslash\frac{1}{\chi}
\int\limits^{\infty}_{(0)}\frac{\Gamma(\chi-1)}{\Gamma(\chi)}(1+t^p)^{q-1}dt=\frac{(1)}{p}\backslashleft
\end{eqnarray}

Z funkcj/a beta Eulera jest zwi/azana (\en niepe/lna funkcja beta) okre/slona
\begin{equation}
B(\chi)(p,q)=\int\limits^{\chi}_{(0)}(t^{p-1})(1-t)^{q-1}dt
\end{equation}
\backslash\frac{1}{\chi}
\begin{equation}
I_{\chi}(p,q)=\frac{B(\chi)(p,q)}{B(p,q)}
\end{equation}
\backslash\frac{1}{\chi}
\end{equation}
-69:1 [119] (<=)
```

Edytor wzorów

Wzór w postaci grafiki

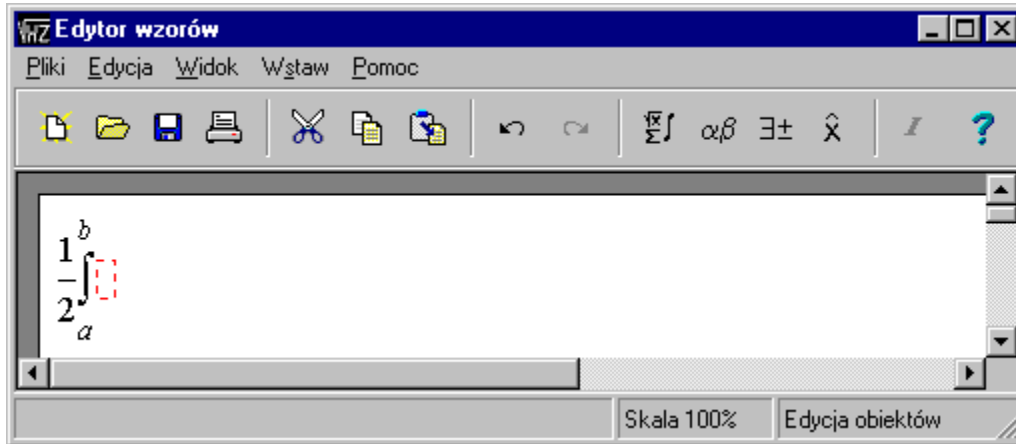
Aby otrzymać obraz wzoru w postaci grafiki:

- przygotuj wzór
- zaznacz cały wzór
- skopiuj wzór do schowka za pomocą opcji *Skopiuj jako rysunek* (możesz użyć skrótów klawiszowych)
- w programie, w którym chcesz umieścić wzór, wykonaj *Wklej*

Edytor wzorów w opcji *Skopiuj jako rysunek* kopiuje wzór do schowka w formacie BMP, który jest rozpoznawany przez wszystkie programy graficzne i inne aplikacje umożliwiające wklejanie grafiki.

Okno główne

Aby dowiedzieć się, jakie jest przeznaczenie części głównego okienka *Edytora wzorów*, kliknij interesujący cię obszar:

Menu

Aby poznać przeznaczenie opcji menu kliknij interesującą Cię opcję:

Plik Edycja Widok Wstaw Pomoc

<u>N</u> owy	
<u>O</u> twórz...	Ctrl+O
<u>Z</u> apisz	Ctrl+S
Zapisz jako...	
<hr/>	
<u>D</u> rukuj	
<u>U</u> stawienia...	
<hr/>	
<u>K</u> oniec	

<u>C</u> ofnij	Ctrl+Z
<u>P</u> onów	Ctrl+Y
<u>W</u> ytnij	Ctrl+X
<u>K</u> opiuj	Ctrl+C
<u>W</u> klej	Ctrl+V
Wklej z kreatora	
Wyczyść	Del
<u>S</u> kopiuj jako rysunek	
<u>Z</u> aznacz wzór	Ctrl+A

50%
● 100%
150%
200%
<u>D</u> owolnie...
<u>W</u> zorce   Ctrl+W
<u>G</u> reka   Ctrl+G
<u>S</u> ymbole   Ctrl+M
<u>D</u> aszki i tyldy   Ctrl+D
● Pasek narzędzi

Wstaw <u>g</u> biekt	Ctrl+T
Wstaw <u>w</u> zorzec	▶
<hr/>	
Dodaj na <u>l</u> ewo	Ctrl+E
Dodaj na <u>p</u> rawo	Ctrl+P

Spis treści

Pomoc na temat...

O pomocy

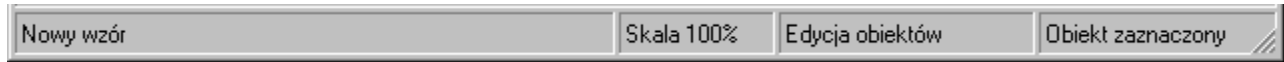
O programie...

<u>U</u> łamek	Ctrl+F
<u>P</u> ierwiastek	Ctrl+R
<u>C</u> ałka	Ctrl+I
Indeks <u>g</u> órny	Ctrl+H
Indeks <u>d</u> olny	Ctrl+L
<u>O</u> ba indeksy	Ctrl+J
<u>N</u> awiasy	▶

<u>K</u> wadratowe	Ctrl+[
<u>D</u> krągłe	Ctrl+9
<u>K</u> lamrowe	Shift+Ctrl+[

Pasek stanu

Kliknij aby poznać przeznaczenie danego fragmentu paska stanu:

w tej części pojawiają się informacje o pozycjach w menu i przyciskach, nad którymi znajduje się kursor myszki

w tej części widać aktualną skale podglądu

w tej części wyświetlany jest napis **Edycja obiektów** lub **Edycja pola tekstowego** w zależności od trybu edycji

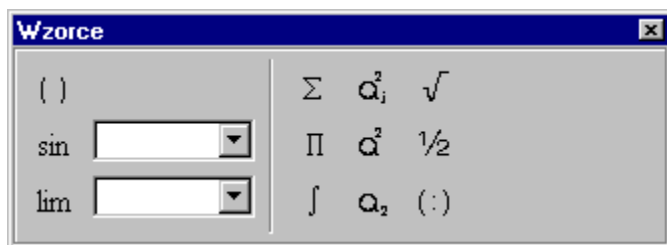
w tej części widać informację o tym, czy jest zaznaczony jakiś fragment wzoru (obiekt)
jeżeli zaznaczono całe równanie, to również pojawia się odpowiedni komunikat

w tym obszarze znajduje się wzór, który można przewijać za pomocą suwaków u dołu i z prawej strony, jeśli nie mieści się w całości na ekranie

Wzorce

Wzorce w *Edytorze wzorów* to wyrażenia matematyczne, takie jak ułamek, całka, indeksy itp., w których w odpowiednich miejscach umieszczono pola tekstowe, pozwalające wypełnić wzorec. Do pola tekstowego można wstawić kolejny wzorec, czyli zagnieździć wzór.

Wzorce wybiera się z **palety wzorców** pokazanej poniżej (można ją włączyć z menu, poprzez skrót klawiszowy lub z paska narzędzi), z menu lub za pomocą skrótów klawiszowych.

Aby umieścić wzorec we wzorze należy:

- zaznaczyć pole tekstowe, w które ma być wstawiony wzorec (jeśli nie wiesz jak dodać pole tekstowe, kliknij tutaj [»](#))
- wybrać wzorec z palety (jeśli nie zna się skrótu klawiszowego i nie chce korzystać z menu)
- wstawić wzorec wybrany na palecie za pomocą opcji *Wstaw obiekt* z menu lub menu podręcznego, lub:
- wstawić wzorec z menu *Wstaw wzorec* (które udostępnia bezpośrednio skrót klawiszowy)

Jeśli zostanie wybrany wzorec nawiasów ( ), to paleta zmienia się, pozwalając wybrać styl nawiasów:

W górnym rzędzie znajdują się lewe nawiasy, w dolnym prawe. Jeśli chcesz wrócić do poprzedniego wyglądu palety, naciśnij prawy przycisk myszki nad przyciskiem z nawiasami ( ). Aby powtórnie pokazać paletę z wyborem nawiasów, naciśnij lewym przyciskiem myszki nad przyciskiem z nawiasami.

UWAGI

1. Przy wstawianiu nazwy funkcji lub wzorca typu LIM, należy wybrać z listy rozwijanej konkretną nazwę, a następnie przycisnąć przycisk z lewej strony listy!
2. Szczególnym przypadkiem wzorców są daszki i tyldy umieszczone na osobnej palecie.

Pola tekstowe

Pola tekstowe w *Edytorze wzorów* służą do wypełniania wzorców (zobacz przykład).

Puste pole tekstowe ma stałą szerokość i jest otoczone przerywaną ramką. Pole tekstowe, w które coś już wpisano, dostosowuje się do szerokości wpisanego tekstu. Aby zmienić zawartość pola tekstowego, należy:

- zaznaczyć pole i nacisnąć klawisz ENTER, lub kliknąć myszką w obrębie pola
- wpisać lub poprawić tekst (do kasowania służy klawisz Backspace)
- nacisnąć klawisz ENTER, aby zakończyć edycję pola (można również pominąć ten punkt i od razu kliknąć w inne pole tekstowe)

Aby **dodać pole tekstowe** na prawo lub lewo od zaznaczonego fragmentu wzoru należy wybrać opcję *Dodaj na prawo/lewo* (opcje te mają skrótów klawiszowe) z menu Wstaw lub z menu podręcznego.

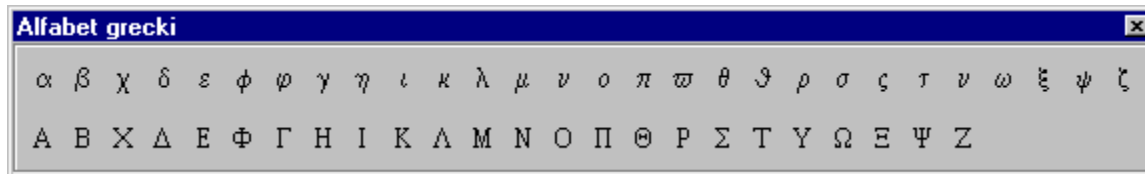
Aby zmienić styl pisma w polu tekstowym z pochylego na zwykłe i na odwrót, należy wykorzystać przycisk z pochyloną literą *I* znajdujący się na pasku narzędzi.

Pole tekstowe można kopiować, wycinać, wklejać i usunąć jak każdą inną część wzoru.

Jeśli do pola tekstowego wstawi się literę grecką, nazwę funkcji lub symbol, wygląda ono bardzo podobnie jak zwykłe pole tekstowe, z tym że nie można zmieniać jego zawartości.

Alfabet grecki

Litery alfabetu greckiego można uzyskać w *Edytorze wzorów* za pomocą **palety z alfabetem greckim** pokazanej poniżej. Można ją włączyć z menu, poprzez skrót klawiszowy lub z paska narzędzi.

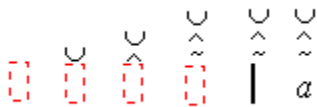
Litery greckie wstawia się do wzoru podobnie jak wzorze
Inne symbole matematyczne znajdują się na palecie z symbolami

Daszki, tyldy i inne ozdobniki

Daszki, tyldy i inne ozdobniki liter można uzyskać w *Edytorze wzorów* za pomocą **palety z daszkami i tyldami**, pokazanej poniżej. Można ją włączyć z menu, poprzez skrót klawiszowy lub z paska narzędzi

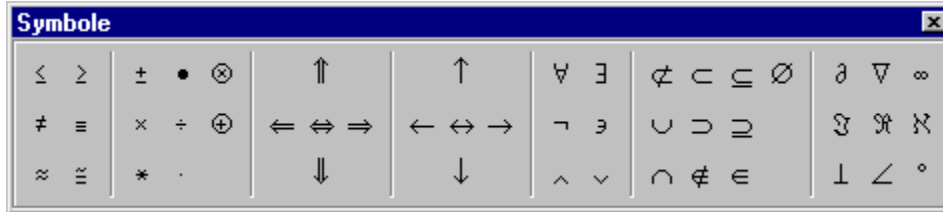

Daszki wstawia się do wzoru podobnie jak wzorce. W razie konieczności wstawienia kilku daszków nad jedną literą, należy zacząć od najwyższego daszka, a na samym końcu wstawić w pozostałe pole tekstowe żądaną literę —

Symbole matematyczne

Symbole matematyczne można uzyskać w *Edytorze wzorów* za pomocą **palety z symbolami**, pokazanej poniżej. Można ją włączyć z menu, poprzez skrót klawiszowy lub z paska narzędzi.

Symbole wstawia się do wzoru podobnie jak wzorce
Podobnie jak symbole obsługuje się litery greckie

Skala podglądu

W czasie pracy nad równaniem możesz ułatwić sobie zadanie stosując różne **skale podglądu**, czyli powiększenia lub pomniejszenia wzoru. Skalę podglądu można wybrać z menu Widok. Wartość skali ma wpływ na wielkość wzoru podczas wydruku i kopiowania jako rysunku.

Informacja o aktualnej skali podglądu znajduje się na pasku stanu.

Kursor

Edytor wzorów posługuje się **standardowym kursorem** Windows do oznaczania wskaźnika myszki, miejsca wstawiania liter w czasie edycji pola tekstowego i konieczności oczekiwania na zakończenie działania (wygląd tych kursorów zależy od bieżącej konfiguracji systemu Windows).

Dodatkowo w programie występuje **dodatkowy kursor** wskazujący zaznaczone wzorce, pola tekstowe i symbole. Ma on zawsze postać przerywanej ramki w kolorze czerwonym. Wyjątkowo, gdy zaznaczone jest całe równanie, kursor ten ma kolor zielony. Kursor ten można przemieszczać zaznaczając wzorce itd. myszką lub przy użyciu klawiatury.

Zaznaczanie

Aby wykonać czynność na wzorcu, polu tekstowym lub symbolu, należy go najpierw zaznaczyć, czyli umieścić na nim kursor dodatkowy programu *Edytor wzorów*.

Aby zaznaczyć WZORZEC za pomocą myszki należy:

kliknąć **lewym** lub **prawym** klawiszem myszki w obszarze wzorca, ale **nie** w pole tekstowe, które on zawiera

Aby zaznaczyć SYMBOL lub POLE TEKSTOWE za pomocą myszki należy:

kliknąć **prawym** klawiszem myszki w obszarze pola.

Jeśli klikniesz w pole tekstowe lewym klawiszem myszki, przejdziesz do jego edycji

Zaznaczanie można przeprowadzać również za pomocą **klawiatury**. Naciśnięcie klawisza *strzałka w lewo* powoduje przejście zaznaczenia w lewo na tym samym poziomie wzoru, a gdy poziom się skończy, zaznaczenie całego nadrzędnego obiektu. Podobnie działa klawisz *strzałka w prawo*, z tym że przenosi w prawo. Klawisz *strzałka w dół* powoduje przejście do indeksu dolnego (o ile taki istnieje), analogicznie *strzałka w górę* przechodzi do indeksu górnego. Przejście do wnętrza wzorca typu np. całka czy nawiasy uzyskuje się za pomocą kombinacji **CTRL+strzałka w dół**.

Aby **zaznaczyć cały wzór**, trzeba użyć opcji *Zaznacz wzór* z menu Edycja lub skrótów klawiszowego.

Zgodność z systemem LaTeX

Edytor wzorów zapisuje wzory w formacie tekstowym, który może być poprawnie interpretowany po wstawieniu do dokumentu w języku LaTeX, jeśli do dokumentu dołączy się do plik **makra.tex** (można też wstawić plik **makra** do pliku stylu). Wzory zapisane w takim formacie można ponownie otworzyć w *Edytorze wzorów*, natomiast nie potrafi on czytać “czystego” języka LaTeX. W związku z tym nie zaleca się ręcznej modyfikacji wzorów zapisanych przez *Edytor wzorów*.

Aby otrzymać opis wzoru w formacie tekstowym, który można wkleić do dokumentu, można zapisać wzór w pliku na dysku lub skopiować go do schowka. *Edytor wzorów* również w schowku przechowuje tekstowy opis wzoru. Można więc w prosty sposób wklejać wzory z *Edytora wzorów* do dowolnego edytora tekstu, nawet pracującego w okienku DOS.

Edytor wzorów będzie najlepiej współpracował z polską wersją języka LaTeX — **LaMeX**.

Polskie **znaki diakrytyczne** (ą, ś, ź, ż, ć, ń, ó, ł, ę, Ą, Ś, Ż, Ź, Ć, Ń, Ó, Ł, Ę) zapisywane są przez *Edytor wzorów* w konwencji **/znak**, gdzie **znak** — a, s, z, x, c, n, o, l, e, A, S, Z, X, C, N, O, L, E.

System LaTeX

Aby zapoznać się z porównaniem *Edytora wzorów* i systemu LaTeX kliknij

Aby sprawdzić zgodność *Edytora wzorów* z systemem LaTeX kliknij

LaTeX jest językiem opisu dokumentu (ang. *page description language*), który stał się wieloplatformowym standardem i jego znaczenie jest istotne nawet dziś, mimo pojawienia się wielu bardziej rozbudowanych i łatwiejszych w obsłudze systemów realizujących podobne zadania. Złożyło się na to kilka czynników.

Przede wszystkim implementacje LaTeX są od momentu jego powstania rozpowszechniane jako oprogramowanie **public domain**. Do tej samej kategorii należy zresztą system TeX, w którym zostały napisane makra LaTeX. W związku z powyższym dostępna jest również dokładna specyfikacja całego systemu, w przeciwieństwie do np. formatów plików komercyjnych edytorów tekstu. Dostępność i kompletność dokumentacji w połączeniu z założeniem interpretacji języka sprawia, że LaTeX łatwo przenieść na dowolną platformę sprzętową i różne systemy operacyjne. Co ważniejsze — równie łatwo można wykorzystywać LaTeX jako podstawę konstruowania nowych, bardziej rozbudowanych rozwiązań, zapewniając im przenośność i zgodność z uznanym standardem.

Ważnym czynnikiem wpływającym na popularność LaTeX jest jednoznaczność i przenośność dokumentów zapisanych w tym standardzie, które są plikami tekstowymi (ASCII) opisującymi zarówno sformatowany tekst, jak i wzory, rysunki czy wykresy. Niekomercyjne implementacje LaTeX dla systemów DOS, UNIX (w tym dla bezpłatnego Linux), MacOS, TOS (Atari ST), AmigaOS i wielu innych są w pełni zgodne i nie ma problemów przy wymianie dokumentów między różnymi systemami.

Można powiedzieć, że TEX/LaTeX, dzięki rozbudowanym rozkazom formatującym wzory matematyczne, był pierwszym systemem umożliwiającym sprawną edycję tekstów matematycznych na komputerach osobistych. Stosunkowo niewielkie wymagania sprzętowe (IBM PC/AT, 7MB wolnego miejsca na dysku twardym) pozwalały używać go na komputerach o parametrach niewystarczających do pracy z Windows i innymi rozbudowanymi systemami.

Kolejną zaletą LaTeX jest stosunkowo duże rozpowszechnienie, szczególnie w ośrodkach akademickich Europy Zachodniej i USA. Takie instytucje jak wydawnictwo SIAM (Society of Industrial and Applied Mathematics), AMS (American Mathematical Society) czy IEEE (Institution of Electrical and Electronics Engineers) zalecają autorom publikowanych prac korzystanie z systemu LaTeX (choć oczywiście można zamiast tego dostarczyć matryce pracy naświetlone w rozdzielczości 1200dpi...). Warto w tym miejscu zaznaczyć, że w przypadku korzystania z komercyjnego oprogramowania często autor jest proszony o podanie numeru seryjnego używanej kopii programu.

W ciągu ostatnich lat, w związku z rozpowszechnieniem Windows i edytorów pracujących pod kontrolą tego systemu, redakcje wydawnictw naukowych w coraz większym stopniu akceptują teksty pisane z pomocą tych narzędzi (głównie edytora MS Word i dostarczanego wraz z nim programu MS Equation Editor — od wersji 7.0 Word-a — Edytor równań). W środowiskach akademickich sporą popularnością cieszy się też WordPerfect i zawarty w nim Edytor równań.

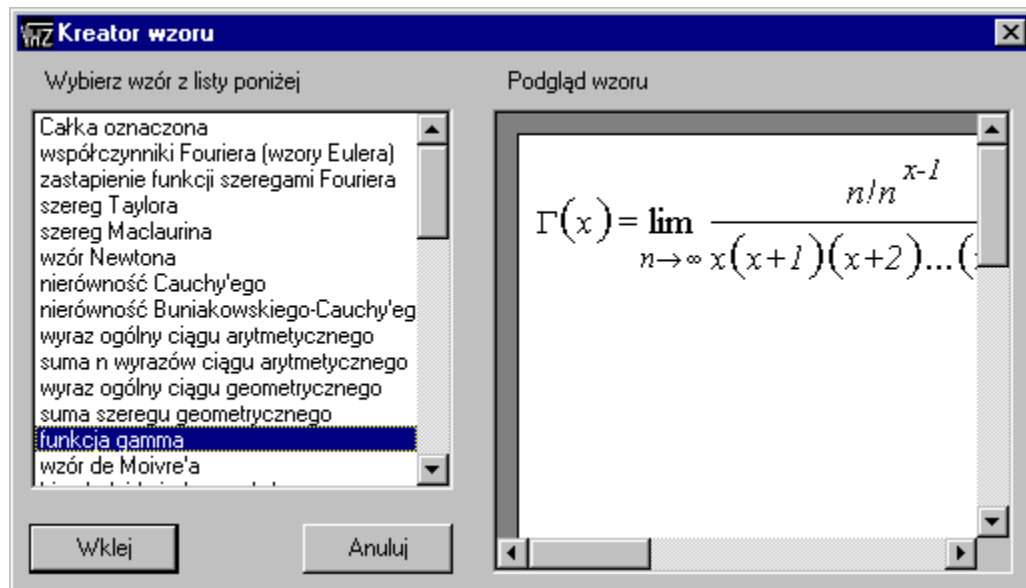
Powstało również sporo programów public domain, shareware i komercyjnych, wspierających standard TEX/LaTeX — w założeniach większość z nich miała usprawnić pracę nad tekstem głównie poprzez rozbudowę pośrednictwa użytkowego (interfejsu użytkownika).

Jednym z takich programów jest Edytor wzorów, który pozwala tworzyć wzory interakcyjnie z możliwością natychmiastowego podglądu efektów pracy.

Kreator wzoru

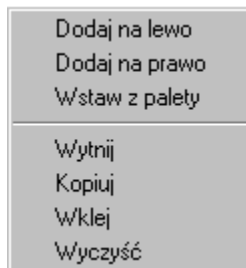
Kreator wzoru służy do szybkiego wklejania gotowych wzorów. Dysponuje on listą kilkudziesięciu znanych, a często bardzo rozbudowanych wzorów gotowych do wykorzystania. Aby **wkleić wzór z kreatora** należy:

- zaznaczyć fragment wzoru, za którym ma być wklejony wzór
- uruchomić kreatora za pomocą opcji *Wklej z kreatora* w menu Edycja
- wybrać wzór z listy (aktualizacja okienka podglądu może potrwać kilka sekund)
- nacisnąć przycisk Wklej

Menu podręczne

Menu podręczne pojawia się, gdy klikniesz prawym przyciskiem myszki nad wzorcem, połem tekstowym lub symbolem. Pozwala ono wybrać jedną z najczęściej wykonywanych czynności. Kliknij opcję w poniższym menu aby otrzymać jej opis:

W przypadku, gdy w danej chwili edytujesz pole tekstowe, pojawi się standardowe menu podręczne Windows. Dostępne w nim opcje odnoszą się tylko do bieżącego pola tekstowego.

Skróty klawiszowe

Edytor wzorów udostępnia skróty klawiszowe dla większości ważniejszych opcji. W wielu przypadkach są one zgodne ze skrótami występującymi w programie Microsoft Equation Editor (Edytor równań), który jest dołączany do edytora MS Word. **Skróty klawiszowe** dostępne w programie *Edytor wzorów* zawiera poniższa tabelka:

SKRÓT	AKCJA
CTRL+O	<u>otwiera</u> wzór zapisany na dysku
CTRL+S	<u>zapisuje</u> wzór na dysku
CTRL+Z	<u>cofa</u> ostatnią czynność (wielopoziomowo)
CTRL+Y	<u>ponawia</u> cofniętą czynność (wielopoziomowo)
CTRL+X	<u>wycina</u>
CTRL+C	<u>kopiuje</u>
CTRL+V	<u>wkleja</u>
Del	<u>kasuje</u>
CTRL+A	<u>zaznacza</u> cały wzór
CTRL+W	pokazuje/ukrywa paletę ze <u>wzorcami</u>
CTRL+G	pokazuje/ukrywa paletę z <u>alfabetem greckim</u>
CTRL+M	pokazuje/ukrywa paletę z <u>symbolami</u>
CTRL+D	pokazuje/ukrywa paletę z <u>daszkami i tyldami</u>
CTRL+T	wstawia obiekt (<u>wzorzec</u> lub <u>symbol</u>) wybrany na palecie
CTRL+L	dodaje <u>pole tekstowe</u> na lewo
CTRL+P	dodaje <u>pole tekstowe</u> na prawo
CTRL+F	wstawia ułamek
CTRL+R	wstawia pierwiastek
CTRL+I	wstawia całość
CTRL+H	wstawia indeks górny
CTRL+L	wstawia indeks dolny
CTRL+J	wstawia oba indeksy
CTRL+[	wstawia parę nawiasów kwadratowych
CTRL+9	wstawia parę nawiasów okrągłych
SHIFT+ CTRL+[	wstawia parę nawiasów klamrowych

Wycinanie, kopiowanie, wklejanie i usuwanie

Edytor wzorów pozwala wycinać, kopiować, wklejać i usuwać zaznaczone fragmenty wzoru. Operacje te można wykonać z menu Edycja, menu podręcznego, z paska narzędzi oraz za pomocą skrótów klawiszowych. Po usunięciu znika zaznaczenie i trzeba zaznaczyć jakiś obiekt, aby dalej wpisywać wzór. Więcej informacji na temat formatu zawartości schowka znajdziesz

Można również skopiować zaznaczoną część wzoru jako grafikę.

Wielopoziomowe cofanie i ponawianie

Edytor wzorów daje możliwość cofania i ponawiania cofniętych czynności bez ograniczenia na ilość cofniętych/ponowionych działań, czyli wielopoziomowo. Opcje *cofnij* i *ponów* są dostępne z menu Edycja, z paska narzędzi oraz poprzez skróty klawiszowe.

Nowy wzór, zapisywanie i otwieranie wzorów zapisanych na dysku, drukowanie wzorów

Edytor wzorów zawiera standardowe dla programów Windows menu Plik. Menu to udostępnia opcje *Nowy*, *Otwórz*, *Zapisz*, *Zapisz jako*, *Drukuj* i *Ustawienia*, które odpowiednio umożliwiają:

- rozpoczęcie pracy nad nowym wzorem
- odczytanie wzoru z pliku na dysku
- zapisanie wzoru do pliku na dysku pod bieżącą nazwą
- zapisanie wzoru do pliku na dysku pod nową nazwą
- wydrukowanie wzoru na drukarce (wzór jest zawsze drukowany od lewego górnego rogu kartki, jego wielkość zależy od wybranej skali podglądu — im większa skala, tym większy wzór na wydruku)
- ustawienie parametrów drukarki

Edytor wzorów używa standardowych okienek dialogowych Windows 95.

Przed każdą z powyższych operacji, która mogłaby doprowadzić do utraty danych w razie nie zapisania następuje kontrola, czy wzór z polu edycyjnym został zmodyfikowany od ostatniego zapisu.

Część z wymienionych wyżej opcji posiada skrótów klawiszowe i/lub jest dostępna z paska narzędzi

Przykład

Jeśli chcesz obserwować sposób tworzenia wzoru w *Edytorze wzorów*, uruchom prezentację w postaci filmu:
{button Wydźwiał film ,PW(186,154,756,724,2,"MAIN") ;EF('film.exe','1,')}}

